

Rapport van Pensioenfonds PNO Media

3e kwartaal
2024

**Federated
Hermes**

EOS

www.hermes-investment.com

Dit rapport biedt een samenvatting van de stewardship-activiteiten uitgevoerd door EOS binnen Federated Hermes namens PNO Media. Het bespreekt belangrijke thema's die enkele van onze intensieve engagements met ondernemingen in het derde kwartaal van 2024 toelichten. In het rapport wordt ingegaan op zowel het proactieve als het reactieve engagement op basis van het IMVB-convenant. Het rapport biedt daarnaast informatie over stemadviezen en de stappen die we hebben ondernomen ter bevordering van wereldwijde best practices.

Proactief engagement

EOS selecteert elk jaar zo'n 400 ondernemingen voor zijn Engagement Programma, waar het zijn proactieve engagement op focust. Wij selecteren deze ondernemingen door de samengevoegde portefeuilles van onze klanten te screenen op omvang van de belegging, materialiteit van de risico's/kwesties die wij via onze screening hebben vastgesteld en de haalbaarheid van het engagement. Meestal betreft het engagement met ondernemingen meerdere onderwerpen tegelijk, en waar mogelijk worden ze gekoppeld aan de Duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (Sustainable Development Goals, SDG's). Op de volgende pagina's geven we enkele voorbeelden van onze engagementactiviteiten, in het bijzonder rond de focusthema's van PNO Media: klimaat en biodiversiteit.

Duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's)

De Duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN ondersteunen

De onderstaande tabel illustreert het aantal doelstellingen en vraagstukken inzake engagement waarmee wij ons het afgelopen jaar hebben beziggehouden en die volgens ons rechtstreeks verband houden met een SDG (hierbij moet worden opgemerkt dat één doelstelling of kwestie rechtstreeks verband kan houden met meer dan één SDG).

Aandeel van de vraagstukken en doelstellingen in het 3e kwartaal 2024 dat verband hield met één of meer SDG's

 12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION	Verantwoorde consumptie en productie	41%	 16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS	Vrede, gerechtigheid en sterke publieke diensten	8%	 11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES	Duurzame steden en gemeenschappen	6%
 13 CLIMATE ACTION	Klimaat-actie	37%	 5 GENDER EQUALITY	Gendergelijkheid	7%	 9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE	Industrie, innovatie en infrastructuur	4%
 7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	Betaalbare en duurzame energie	24%	 6 CLEAN WATER AND SANITATION	Schoon water en sanitair	7%	 1 NO POVERTY	Geen armoede	3%
 8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH	Eerlijk werk en economische groei	15%	 14 LIFE BELOW WATER	Leven in het water	7%	 17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS	Partnerschap om doelstellingen te bereiken	1%
 15 LIFE ON LAND	Leven op het land	12%	 2 ZERO HUNGER	Geen honger	6%	 4 QUALITY EDUCATION	Kwaliteitsonderwijs	0%
 10 REDUCED INEQUALITIES	Ongelijkheid verminderen	10%	 3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING	Goede gezondheid en welzijn	6%			

356

van de vraagstukken en doelstellingen die in het derde kwartaal van 2024 aan de orde kwamen waren gerelateerd aan één of meer van de SDG's

Doelstellingen en vraagstukken wat betreft engagement per thema

- Milieu 48,6%
- Maatschappelijk 26,6%
- Ondernemingsbestuur 17,7%
- Strategie, risico en communicatie 7,1%

Geëngageerde ondernemingen per regio

- Ontwikkeld Azië 12,9%
- Opkomende en ontwikkelende markten 23,9%
- Europa 17,4%
- Noord-Amerika 36,1%
- VK 9,7%

Het afgelopen kwartaal hielden we ons bezig met **155** ondernemingen in de portefeuilles van Pensioenfonds PNO Media rond **1.908** doelstellingen en vraagstukken.

Joanne Beatty
Directrice, verbintenis

Kate Fowler
Adjunct-directrice
Beleids- en belangenbehartiging

Sonya Likhtman
Adjunct-directrice,
Engagement

Nu de wereld het tempo van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies probeert te vertragen, is het stoppen en omkeren van ontbossing ongetwijfeld een cruciaal onderdeel van de oplossing. In dit stuk kijken we naar de vooruitgang die de afgelopen 10 jaar is geboekt bij het stoppen van ontbossing, en wat er de komende 10 jaar moet gebeuren om verder te gaan dan de beloften en ervoor te zorgen dat het stoppen en omkeren van ontbossing werkelijkheid wordt.

De kwestie begrijpen

Nu de wereld het tempo van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies probeert te vertragen, is het stoppen en omkeren van ontbossing ongetwijfeld een cruciaal onderdeel van de oplossing. Elk jaar wordt er meer dan twee miljard ton kooldioxide geabsorbeerd door de bossen van de wereld – gelijk aan een derde van de jaarlijkse uitstoot die vrijkomt bij de verbranding van fossiele brandstoffen.¹ Het Amazonewoud en het Congobekken zijn regio's die dit op immense schaal doen, waardoor ze beide de titel 'longen van de aarde' hebben gekregen.² Wanneer bossen worden gekapt of verbrand, komt er niet alleen weer kooldioxide vrij in de atmosfeer, maar wordt ook de mogelijkheid om in de toekomst kooldioxide op te slaan tenietgedaan.

Verandering in landgebruik, door de omzetting van bossen in landbouwgrond en ander gebruik, is een belangrijke oorzaak van het verlies aan biodiversiteit.³ Verlies aan biodiversiteit en schade aan ecosystemen vormen aanzienlijke economische systeemrisico's: uit onderzoek van de Universiteit van Oxford is gebleken dat het verlies aan biodiversiteit en schade aan ecosystemen meer dan \$ 5 biljoen kan kosten door verstoringen van de wereldeconomie.⁴ Bossen bedekken ongeveer een derde van het landoppervlak op onze planeet en ze leveren ook cruciale ecosystemediensten zoals regulering van het klimaat en de watercyclus, en het voorkomen van bodemerosie.⁵ Aantasting en versnippering van bossen bedreigen de essentiële ecosystemediensten die de economie ondersteunen, verstoren de delicaat uitgebalanceerde koolstof- en watercycli, vergroten conflicten tussen mens en dier en verhogen de blootstelling van mensen aan zoönosen (infectieziektes die van dier op mens kunnen overgaan, zoals Q-koorts en vogelgriep).^{6,7,8} Volgens de Wereldbank zijn ongeveer 1,6 miljard mensen voor hun levensonderhoud afhankelijk van bossen en herbergen tropische bossen meer dan 80% van de landsorten.⁹

In het licht hiervan is de huidige situatie alarmerend. Sinds de jaren 1960 is wereldwijd meer dan de helft van de tropische wouden vernietigd.¹⁰ Alleen al in 2023 zal het totale verlies aan primair tropisch bos 3,7 miljoen hectare (Mha) bedragen, wat gelijk staat aan het verlies van bijna 10 voetbalvelden bos per minuut.¹¹ Als ontbossing een land zou zijn, zou het daardoor op de derde plaats in de wereld komen wat betreft kooldioxide-emissies.¹²

Volgens de Wereldbank zijn ongeveer 1,6 miljard mensen voor hun levensonderhoud afhankelijk van bossen en herbergen tropische bossen meer dan 80% van de landsorten.

In deze casestudy kijken we naar de vooruitgang die de afgelopen 10 jaar is geboekt bij het stoppen van ontbossing, en wat er de komende 10 jaar moet gebeuren om verder te gaan dan de toezeggingen en ervoor te zorgen dat het stoppen en omkeren van ontbossing werkelijkheid wordt.

¹ IUCN, "Deforestation and Forest Degradation" (2021)

² European Space Agency, "Earth from Space: 'Second lungs of the Earth'" (2009)

³ IPBES, "Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services" (2019)

⁴ \$5 trillion of nature-related economic risks will amplify climate change, says Oxford study | University of Oxford

⁵ WWF, "Deforestation and Forest Degradation"

⁶ ZSL, "Human-wildlife conflicts in a fragmented Amazonian forest landscape: determinants of large felid depredation on livestock" (maart 2006)

⁷ Michalski F. et al (2016) Human-wildlife conflicts in a fragmented Amazonian forest landscape: determinants of large felid depredation on livestock. Animal Conservation Vol. 9: 2, p179-188

⁸ Morand S. and Lajaunie C. (2021) Outbreaks of Vector-Borne and Zoonotic Diseases Are Associated With Changes in Forest Cover and Oil Palm Expansion at Global Scale. Front. Vet. Sci., 24 maart 2021. Sec. Parasitology <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.66106>

⁹ The World Bank, "Forests Sourcebook" (2008)

¹⁰ IUCN, "Deforestation and Forest Degradation" (2021)

¹¹ World Resources Institute, "Forest Pulse: The Latest on the World's Forests" (April 2024)

¹² Global Forest Watch, "By the Numbers: The Value of Tropical Forests in the Climate Change Equation" (October 2018)

Ontbossing in het kort

Ontbossing

is het verlies van natuurlijk bos als gevolg van:

- i) omzetting in landbouw of ander niet-bosgebruik van land;
- ii) omzetting in een boomplantage; of
- iii) ernstige en langdurige aantasting.¹³

Conversie

is de 'verandering van een natuurlijk ecosysteem naar een ander landgebruik of een ingrijpende verandering in de soortensamenstelling, structuur of functie van een natuurlijk ecosysteem.'¹⁴ Ontbossing is één vorm van conversie en omvat ernstige degradatie.

Bosverlies

omvat natuurlijke vernietiging zoals bosbranden, plagen en windstormen van bosgebieden die weer kunnen aangroeien.¹⁵

Er zijn vijf belangrijke factoren die ontbossing veroorzaken, zoals samengevat door onze World in Data (Onze wereld in data):¹⁶

1. Grondstofgedreven ontbossing:

'de langdurige, permanente omzetting van bossen naar andere vormen van landgebruik, zoals landbouw'. De belangrijkste ontbossingsgerelateerde grondstoffen zijn:¹⁷

- **Vee** (meest voorkomend in Brazilië en Paraguay)
- **Palmolie** (meest voorkomend in Zuidoost-Azië)

- **Soja** (meest voorkomend in Zuid-Amerika)
- **Cacao** (meest voorkomend in West-Afrika)
- **Rubber** (meest voorkomend in Zuidoost-Azië)
- **Koffie** (meest voorkomend in Indonesië)
- **Houtvezelplantage** (meest voorkomend in Brazilië, Vietnam en Indonesië)

2. Bosbouwproductie:

'het kappen van beheerde, aangeplante bossen voor producten zoals hout, papier en pulp. Deze bossen worden periodiek gekapt en mogen weer aangroeien.'

3. Verschuiving van landbouw:

'het op kleine tot middelgrote schaal omvormen van bos voor landbouw, dat later wordt opgegeven zodat de bossen weer aangroeien. Dit is gebruikelijk in lokale zelfvoorzienende landbouwsystemen.'

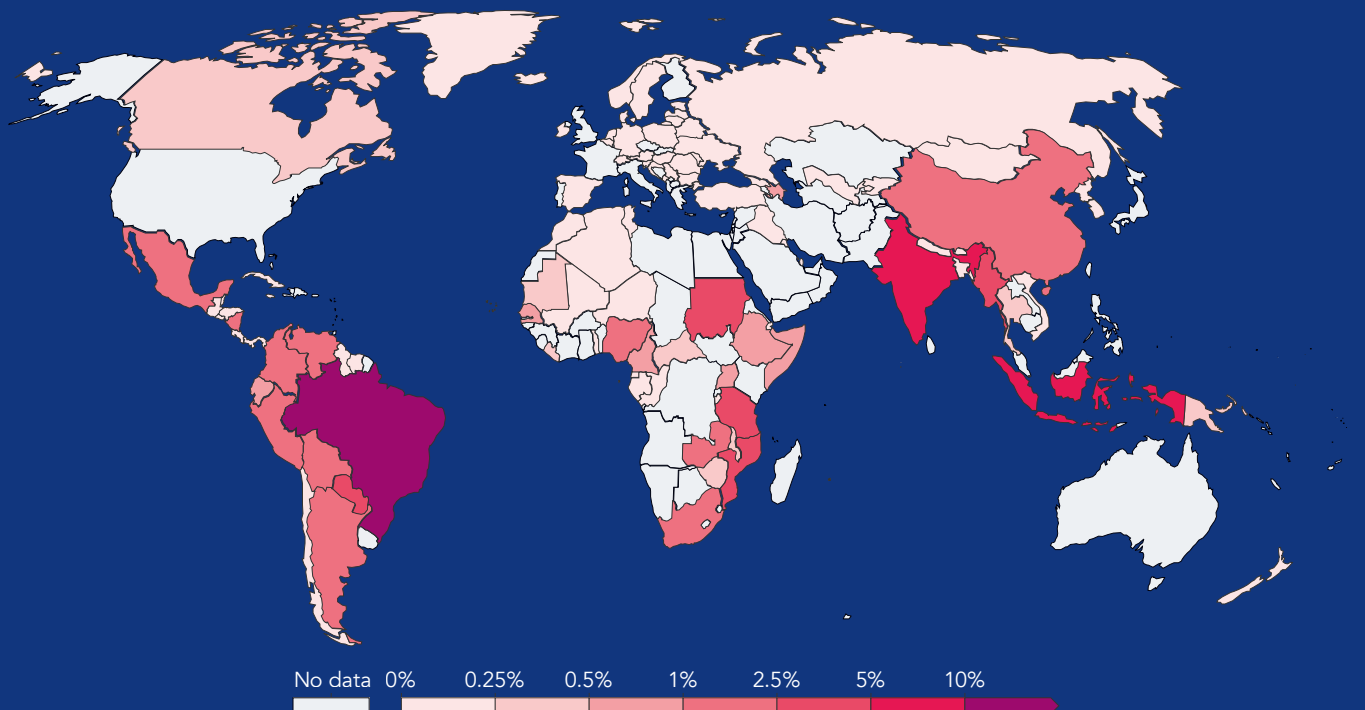
4. Bosbranden:

'vernietigt bossen tijdelijk, en wanneer het land niet wordt omgezet naar een nieuw gebruik, kunnen bossen in de daaropvolgende jaren weer aangroeien.'

5. Verstedelijking:

'de langdurige, permanente omzetting van bossen in land voor steden en infrastructuur.'

Aandeel in wereldwijde jaarlijkse ontbossing in 2015

Bron: Our World in Data (Onze wereld in data).

¹³ [Accountability Framework initiative, "Definitions"](#)

¹⁴ [Accountability Framework initiative, "Definitions"](#)

¹⁵ [Reuters, "Tropical forest loss eased in 2023 but threats remain, analysis shows" \(april 2024\)](#)

¹⁶ [Our World in Data, "Deforestation and Forest Loss" \(mei 2024\)](#)

¹⁷ [World Resources Institute, "Deforestation Linked to Agriculture" \(april 2024\)](#)

De afgelopen 10 jaar

In het afgelopen decennium hebben verschillende toezeggingen en financieringsverbintenissen de vitale rol van bossen en de verwoestende gevolgen van ontbossing erkend. Regeringen hebben herhaaldelijk toegezegd om bossen te herstellen, ontbossing te stoppen en wereldwijde bosfinanciering te kanaliseren. In de New York Verklaring betreffende bossen tijdens de VN-klimaatconferentie in 2014 werd toegezegd om het verlies van natuurlijke bossen tegen 2020 te halveren en ernaar te streven om dit tegen 2030 te beëindigen. Het werd onderschreven door meer dan 40 nationale regeringen en meer dan 20 subnationale regeringen, samen met een aantal van 's werelds grootste bedrijven, organisaties van inheemse volken en maatschappelijke ngo's. Tien jaar later is de werkelijke vooruitgang echter beperkt.

Volgens de Global Forest Watch is er van 2010 tot 2023 wereldwijd in totaal 334 miljoen hectare (Mha) aan boombedekking verloren gegaan, wat neerkomt op een afname van de boombedekking met 8,5% sinds 2010 en 147 gigaton CO₂-uitstoot.¹⁸

In sommige regio's, zoals Brazilië en Colombia, is het tempo van bosverlies gedaald, maar in Bolivia, Laos en Nicaragua is het snel gestegen, vooral in 2023, als gevolg van bosbranden en de uitbreiding van landbouwgrond.

De laatste tijd zijn er ook nieuwe factoren die ontbossing in de hand werken. Nikkelmijnbouw is een van de nieuwste bedreigingen voor de mineraalrijke bossen van Indonesië als gevolg van de bloeiende industrie voor elektrische voertuigen.¹⁹

Het stoppen van ontbossing en het investeren in natuurlijke klimaatoplossingen zou, volgens één bron, tot 37% kunnen leveren van de mitigatie die nodig is om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te halen.²¹

In het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) rapport 'Klimaatverandering 2021: de natuurwetenschappelijke basis' werd vastgesteld dat onmiddellijke, snelle en grootschalige actie nodig is om de emissies tegen 2025 hun piek te doen bereiken en de opwarming te beperken tot 1,5°C.²⁰ Een einde maken aan ontbossing en investeren in natuurlijke klimaatoplossingen zou volgens één bron tot 37% kunnen leveren van de mitigatie die nodig is om de doelstellingen van het Akkoord van Parijs te halen.²¹ Het zou ook de wereldwijde doelstelling voor de natuur kunnen ondersteunen om het verlies aan biodiversiteit tegen 2030 een halt toe te roepen en om te keren. Als actie wordt uitgesteld tot na 2030, daalt het potentieel voor mitigatie tot 33%, en daarna weer tot slechts 22% na 2050.²²

Tijdens de COP26 in 2021 werd het momentum bereikt toen meer dan 140 landen de Verklaring van Glasgow over Bossen en Landgebruik onderschreven, met als overkoepelend doel om de ontbossing tegen 2030 een halt toe te roepen en om te keren. Deze landen vertegenwoordigen 85% van 's werelds primaire tropische bossen en 90% van de wereldwijde boombedekking.²³

De vooruitgang sinds het begin van de toezegging verschilt per regio. Tropisch Azië doet het beter, met Indonesië en Maleisië op schema om de doelstellingen te halen, terwijl Latijns-Amerika en het Caribisch gebied het verst van schema liggen.²⁴ Zoals geconcludeerd in het rapport Forest Declaration Assessment, beweegt de wereld zich momenteel te langzaam om tegen 2030 een einde te maken aan de ontbossing.²⁵

Tijdens COP26 werd ook het initiatief Finance Sector Deforestation Action (Actieplan tegen ontbossing voor de financiële sector) (FSDA) gelanceerd. Een begeleidende toezegging om grondstofgerelateerde ontbossing uit hun beleggingen en portefeuilles te bannen, werd ondertekend door 34 financiële instellingen (waaronder Federated Hermes Limited).²⁶ Sinds de start is het initiatief succesvol geweest in het versnellen van de inspanningen van financiële instellingen om ontbossing een halt toe te roepen. Op één na hebben alle ondertekenaars een ontbossingsbeleid gepubliceerd en publiekelijk informatie verschaft over ontbossingsrisico's en mitigatieactiviteiten in hun portefeuilles.²⁷

Hoewel deze groep financiële instellingen actie heeft ondernomen om ontbossing aan te pakken, blijft de vooruitgang in de bredere sector beperkt. Uit een recente analyse van Global Canopy blijkt dat 30% van de 500 financiële instellingen en bedrijven die zij sinds 2014 volgen, geen enkele publiekelijk beschikbare ontbossingsverplichting hebben. Ondertussen heeft bijna twee derde van de bedrijven die toezeggingen hebben gedaan, niet voldoende bewijs gepubliceerd over de uitvoering ervan.²⁸

Binnen de landbouwsector is er wisselende vooruitgang geboekt. In 2022 faciliteerde de Tropical Rainforest Alliance de ontwikkeling van een routekaart voor de landbouwsector naar 1,5°C door 14 handelaren in landbouwgrondstoffen, die werd gelanceerd op COP27. De routekaart identificeert de belangrijkste acties die handelaren moeten ondernemen om de emissiereducties door veranderingen in landgebruik te versnellen, de overgang naar een positief beheer van landgebruik en grondstofproductie te ondersteunen en met de belanghebbenden samen te werken. Sinds de lancering hebben de ondertekenaars zich gericht op de implementatie. Het multinational voedingsmiddelenconcern Cargill, bijvoorbeeld, heeft zijn toezeggingsdatum voor het beëindigen van ontbossing en landomzetting in Brazilië, Argentinië en Uruguay vervroegd van 2030 naar 2025.^{29, 30}

¹⁸ Global Forest Watch, "Global Deforestation Rates & Statistics by Country"

¹⁹ Land & Climate Review, "Electric vehicles are driving deforestation in Indonesia. But they don't have to" (mei 2023)

²⁰ The Conversation, "IPCC report: global emissions must peak by 2025 to keep warming at 1.5°C – we need deeds not words" (augustus 2021)

²¹ The Nature Conservancy, "How Nature Can Get Us 37 Percent of the Way to the Paris Climate Target" (oktober 2017)

²² The Nature Conservancy, "Nature's Potential to Fight Climate Change" (oktober 2017)

²³ Mongabay, "What countries are leaders in reducing deforestation? Which are not?" (november 2021)

²⁴ World Economic Forum, "What can we learn from Indonesia and Malaysia's success in reducing deforestation?" (juli 2023)

²⁵ Forest Declaration Assessment, "2023 Forest Declaration Assessment: Off track and falling behind" (oktober 2023)

²⁶ Climate Champions, "TACKLING DEFORESTATION + SCALING NATURE-BASED SOLUTIONS (NbS)"

²⁷ Climate Champions, "Finance Sector Deforestation Action (FSDA) Progress Report" (juni 2024)

²⁸ Forest500, "Annual Report 2024"

Er wordt echter niet snel genoeg vooruitgang geboekt via vrijwillige verbintenissen en regelgeving is essentieel om het systeem te veranderen. Er was 10 jaar geleden sprake van regelgevingsschaarste. Tegenwoordig zou nieuwe regelgeving in de EU, het VK en andere belangrijke rechtsgebieden aan moeten zetten tot actie tegen ontbossing.

Tegenwoordig zou nieuwe regelgeving in de EU, het VK en andere belangrijke rechtsgebieden aan moeten zetten tot actie tegen ontbossing.

In 2021 werd de **UK Environment Act** ingevoerd. In Bijlage 17 van de wet wordt het grote bedrijven die in het VK actief zijn verboden om illegaal geproduceerde bosrisicocommodities te gebruiken, met due diligence- en jaarlijkse rapportagevereisten. Er is secundaire wetgeving nodig om de vereisten operationeel te maken. In 2023 werd aangekondigd dat deze secundaire wetgeving zich zou richten op rundveeproducten (met uitzondering van zuivel), cacao, palmolie en soja.³¹

In 2023 werd de **EU-verordening inzake ontbossingsvrije producten (EUDR)** van kracht. De EUDR, die vanaf december 2024 van toepassing zal zijn, voert strenge due diligence-vereisten in om ervoor te zorgen dat bedrijven die grondstoffen of afgeleide producten met een risico voor de bossen op de EU-markt brengen, kunnen aantonen dat hun producten vrij zijn van ontbossing (wat zowel legale als illegale ontbossing omvat). De goederen die onder de EUDR vallen, zijn onder andere rundveeproducten, hout, cacao, palmolie, soja, koffie, rubber en een aantal afgeleide producten (zoals leer).³²

Hoewel deze verordeningen een positieve vooruitgang betekenen, zijn sommigen van mening dat ze verder moeten gaan.³³ De financiële sector loopt weliswaar achter als het gaat om maatregelen tegen ontbossing, maar valt momenteel niet onder het toepassingsgebied van de EUDR en zal naar verwachting buiten het toepassingsgebied van de Britse verordeningen vallen. De Britse milieuwet heeft alleen betrekking op illegale ontbossing.

Er is ook verzet geweest van producerende landen tegen de EUDR, waaronder een brief die in 2023 door 17 landen aan de EU werd ondertekend.³⁴ In deze brief werd bezorgdheid geuit over de onbedoelde gevolgen van de verordening, waaronder handelsverstoring, uitsluiting van kleine bezitters uit toeleveringsketens en het niet in aanmerking nemen van lokale omstandigheden. Er wordt gevreesd dat het merendeel van de kosten voor het naleven van verordeningen zoals de EUDR gedragen zullen worden door producerende landen, met name kleine boeren die moeite kunnen hebben om de certificeringskosten te betalen. Dit benadrukt het belang van een voortdurende dialoog tussen producerende en consumerende landen om een rechtvaardige overgang te garanderen.

Producerende landen hebben ook hun eigen regelgeving aangenomen. Dit heeft geleid tot een positieve afname van de ontbossingsniveaus in de bestreken regio's, maar heeft in sommige gevallen de grenzen van het bosverlies naar elders verlegd. Zo stelt het Braziliaanse boswetboek al tientallen jaren beperkingen aan de hoeveelheid land die landeigenaren als bos moeten aanhouden. In het Amazonewoud is dit 80%, terwijl voor zijn regionale buur, de Cerrado bossavanne, slechts 20-35% beschermd moet worden.³⁵ De handhaving van de Boscode is zwak, wat betekent dat deze niveaus vaak niet gehaald worden. In 2023 daalde de ontbossing in het Braziliaanse Amazonegebied, maar in de Cerrado steeg de ontbossing tot recordhoogte.³⁶ Om de ontbossing wereldwijd terug te dringen, heeft de wereld strenge regelgeving nodig in de belangrijkste landen en regio's, met sterke handhaving en stimulansen voor duurzame landbouw.

²⁹ BusinessWire, "Cargill Announces Commitment to Eliminate Deforestation and Land Conversion in Brazil, Argentina and Uruguay by 2025" (november 2024)

³⁰ Tropical Forest Alliance, "Progress on Agriculture Sector Roadmap to 1.5°C" (november 2023)

³¹ Written statements – Written questions, answers and statements – UK Parliament

³² European Commission, "Regulation on Deforestation-free products"

³³ Bijvoorbeeld: Forest500, "Annual Report 2024"

³⁴ Trading partners joint letter on EUDR to European Parliament, European Council, European Commission, and Permanent Representative of Spain to the European Union

³⁵ Forbes, "Brazil Already Has Its Best Tool Against Deforestation" (januari 2023)

³⁶ Global Witness, "The Cerrado crisis: Brazil's deforestation frontline" (februari 2024)

De komende 10 jaar

Dus wat hebben we nodig om ervoor te zorgen dat de volgende 10 jaar er beter uitzien dan de vorige? De sleutel tot succes ligt in het overstappen van toezeggingen naar implementatie en het bereiken van echte veranderingen in de wereld tegen 2030. Dit moet worden ondersteund door:

Ondersteunend beleid: De juiste beleidshefbomen kunnen ontbossing een halt toeroepen door duurzame productie aan te moedigen, de financiering van producten die verband houden met ontbossing te beperken, financiële stromen op elkaar af te stemmen en de handhaving van bestaande regelgeving te ondersteunen. Dit geldt niet alleen voor het voorkomen van negatieve impact, maar ook voor het vergroten van positieve impact. Costa Rica is een goed voorbeeld van beste praktijken. Ze werden het eerste tropische land dat de ontbossing een halt toeriep en vervolgens terugdraaide dankzij een door de regering geleid initiatief waarbij lokale gemeenschappen werden betaald om te helpen bij de bescherming en het behoud van het natuurlijke ecosysteem.³⁷

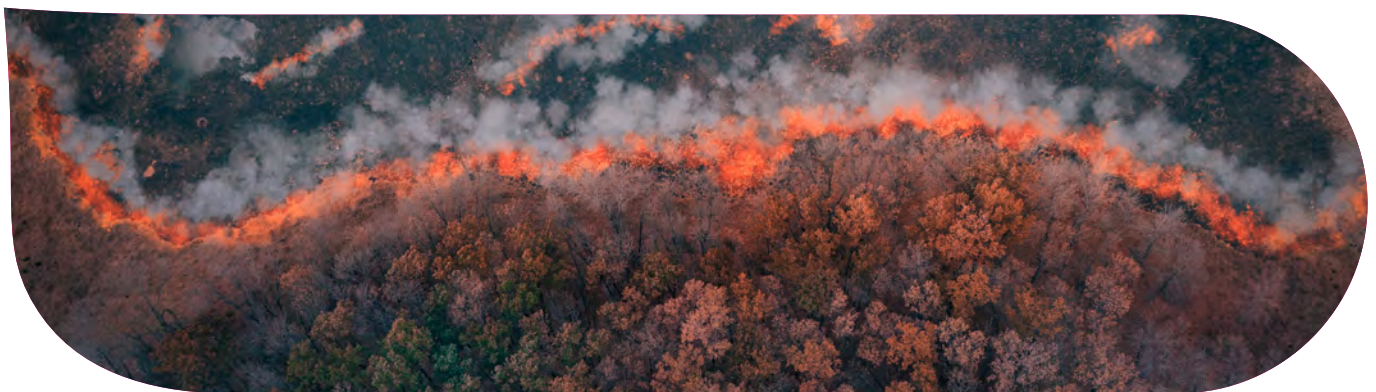
Financieel: Ondanks een aantal financiële toezeggingen in de afgelopen jaren, blijft er een enorm financieringstekort voor bossen bestaan. Volgens de Forest Declaration Assessment bedraagt de nationale en internationale financiering voor mitigatie van en aanpassing aan bossen minder dan 1% van de geschatte behoeften om de wereldwijde bosdoelstellingen tegen 2050 te halen.³⁸ Om deze kloof te dichten, is financiering nodig van regeringen, multilaterale ontwikkelingsbanken en private financiering. Er zullen ook innovatieve oplossingen nodig zijn, waaronder gemengde financiering om privékapitaal bijeen te brengen. Een recente ontwikkeling van de Wereldbank is hier een goed voorbeeld van. Zij hebben een 'Amazon Reforestation-Linked Outcome Bond' (obligatie ten behoeven van herbebossing van de Amazone, gebonden aan het behalen van herbebossing uitkomsten) uitgegeven, die een projectontwikkelaar zal betalen voor herbebossingsprojecten in het Amazonegebied, waarbij een rendement voor investeerders wordt gegenereerd door de verkoop van koolstofverwijderingseenheden.³⁹

Koolstof- en biodiversiteitskredieten en -compensaties zijn een andere mogelijke financieringsbron. Kredieten belonen echter meestal projecten die nieuwe bomen planten in plaats van bestaande bossen in stand te houden en te beschermen.

Andere beloningen en stimulansen moeten gericht zijn op bescherming in plaats van herbeplanting, omdat het kosteneffectiever is om de biodiversiteit in die ecosystemen intact te houden. Gabon heeft bijvoorbeeld een overeenkomst gesloten met het Central African Forest Initiative voor US\$ 150 miljoen in ruil voor koolstofabsorptie. In juni 2021 ontving Gabon de eerste betaling van US\$ 17 miljoen in ruil voor de bescherming van zijn bossen, waarmee extra inspanningen zullen worden ondersteund om de emissies verder te verlagen en duurzame ontwikkeling te ondersteunen.⁴⁰

Een rechtvaardige overgang: Naast het verhogen van het financieringsniveau zijn er ook financieringsmechanismen nodig om ervoor te zorgen dat de kosten van het stoppen van ontbossing worden verdeeld tussen producerende en consumerende landen. Dit moet de capaciteitsopbouw ondersteunen in ontwikkelings economieën die producten met een risico voor de bossen produceren. Vooral kleine boeren zullen ondersteuning nodig hebben om aan de toegenomen verwachtingen te voldoen. Dit kan financiële steun voor het certificeringsproces inhouden of het stimuleren van het herstellen van aangetast land in plaats van het omvormen van bebost land. Het is ook van cruciaal belang dat inheemse volkeren en lokale gemeenschappen (IPLC's) nauw betrokken worden bij de relevante besluitvorming en dat hun effectieve rentmeesterschap van natuurlijke hulpbronnen ondersteund en benut wordt bij inspanningen om ontbossing een halt toe te roepen. IPLC's ontvangen echter minder dan 1% van de totale jaarlijkse klimaatfinanciering die nodig is om het eigendomsrecht veilig te stellen en bossen te behouden.⁴¹ Deze groepen zijn de meest effectieve rentmeesters van de bossen en zijn de belangrijkste belanghebbenden bij de ontwikkeling van oplossingen voor bosbeheer en governance. Om een effectievere en rechtvaardigere bescherming van deze ecosystemen te garanderen, moeten we inheemse bevolkingsgroepen meer zeggenschap geven en erbij betrekken.

³⁷ [Costa Rica Overview: Development news, research, data | World Bank](#)

³⁸ [Off track and falling behind: Tracking progress toward 2030 forest goals \(forestdeclaration.org\)](#)

³⁹ [New Model for Conservation Finance to Accelerate Reforestation Efforts in the Amazon \(worldbank.org\)](#)

⁴⁰ [Gabon leads Africa in the preservation and conservation of forests. | United Nations Development Programme \(undp.org\)](#)

⁴¹ [Indigenous Peoples & Finance – Climate Champions \(unfccc.int\)](#)

Gegevens: Om het probleem beter te begrijpen en doelstellingen voor oplossingen te bepalen, hebben we betere gegevens nodig. Dit vereist actie van overheden, ngo's, bedrijven, financiële instellingen en gegevensverstrekkers. We erkennen bijvoorbeeld het belang van betere gegevens om ons te ondersteunen bij het nakomen van onze verplichtingen op het gebied van ontbossing en waren daarom betrokken bij de ontwikkeling van ForestIQ. ForestIQ is een nieuw gegevensplatform dat in 2023 voor financiële instellingen werd gelanceerd en dat een reeks gegevensbronnen over de blootstelling van bedrijven aan ontbossing samenbrengt. Dit project, dat wordt geleid door een coalitie van ngo's, heeft als doel de bruikbaarheid, kwaliteit en reikwijdte van gegevens die beschikbaar zijn voor beleggers te verbeteren, zodat ze het portefeuillerisico nauwkeuriger kunnen beoordelen en hun engagement beter kunnen onderbouwen.⁴²

Technologie: Vooruitgang in de technologie ondersteunt nu al de inspanningen om ontbossing een halt toe te roepen. Satellietbeelden worden gebruikt om illegale ontbossing te identificeren en op te sporen. Met smartphone-apps kunnen IPLC's tekenen van ontbossing melden aan toezichhoudende organisaties. De verdere ontwikkeling van technologie ter ondersteuning van due diligence-inspanningen, zoals het effectief traceren van grondstoffenbronnen in toeleveringsketens, zal sommige problemen bij het naleven en handhaven van de regelgeving verminderen.

Gerichte oplossingen: De juiste oplossing om ontbossing te voorkomen, hangt af van het basisproduct en de specifieke omstandigheden. Er wordt bijvoorbeeld geschat dat het landoppervlak voor sojateelt in Brazilië tegen 2030 met 10,3

miljoen hectare zal zijn uitgebreid om aan de toegenomen wereldwijde vraag te voldoen. Onderzoek schat dat er ongeveer 18,5 miljoen hectare land reeds is ontgonnen, en in sommige gevallen aangetast, zoals in de Cerrado, dat gebruikt zou kunnen worden voor sojateelt.⁴³In dit geval biedt het ondersteunen en stimuleren van sojaproductanten op het platteland om dit aangetaste land te herstellen en op duurzame wijze soja te verbouwen een manier om de landbouwproductie uit te breiden om aan de groeiende vraag te voldoen zonder de inheemse vegetatie te veranderen.⁴⁴

Er is reden om hoop te koesteren dat de ontbossing in de toekomst een halt toegeroepen kan worden. COP30, waarvoor Brazilië in 2025 als gastheer optreedt, zal het Amazonegebied en alle tropische bossen op de voorgrond plaatsen van de discussies over klimaat en natuur. Als voorstander van het Tropical Forest Forever-fonds zal Brazilië ook de kans krijgen om dit vooruit te helpen in de aanloop naar de conferentie. Er zijn al veelbelovende tekenen nadat Brazilië en China eerder dit jaar een gezamenlijke inspanning aankondigden om ontbossing en illegale houtkap wereldwijd uit te bannen.⁴⁵

Op de volgende pagina schetsen we onze belangrijkste vragen aan de andere belanghebbenden met wie we samenwerken: overheden, financiële instellingen en bedrijven. Elk van deze groepen heeft een rol te spelen in het stoppen van ontbossing.

⁴² [Explore – Forest IQ](#)

⁴³ [The Nature Conservancy, "Environmental Framework" \(2020\)](#)

⁴⁴ [The Nature Conservancy, "Restoring Degraded Landscapes in the Cerrado" \(April 2022\)](#)

⁴⁵ [Climate Change News, "China and Brazil to cooperate in stopping illegal deforestation" \(April 2023\)](#)

Onze verzoeken aan overheden:

Onze verzoeken aan overheden zijn gebaseerd op de standpunten van ngo's zoals Global Canopy,⁴⁶ Business for Nature⁴⁷ en Global Witness, onze engagement bij initiatieven binnen de sector zoals de Investor Policy Dialogue on Deforestation (Investeerdersbeleidsdialoog over ontbossing) en het Finance Sector Deforestation Action initiative (Actie-initiatief voor ontbossing in de financiële sector), en onze directe engagement bij overheden. We verzoeken alle overheden om:

- Zich er expliciet toe te verbinden om een einde te maken aan de bijdrage van het land aan ontbossing op alle landerijen en ervoor zorgen dat toezeggingen zoals de Verklaring van Glasgow over Bossen en Landgebruik worden nagekomen met effectieve implementatie en actie op nationaal niveau.
- Beleids- en regelgevende maatregelen in te voeren en uit te voeren om de bijdrage van het land aan ontbossing te stoppen door zowel vraag als aanbod aan te pakken.
- Een aanpak van nul-ontbossing te hanteren. Het toepassingsgebied van de regelgeving moet betrekking hebben op:
 - Zowel legale als illegale ontbossing. Als we ons alleen op illegale ontbossing richten, kan dat deregulering in producerende landen stimuleren. Voor verbruikende landen neemt een aanpak van nul-ontbossing de afhankelijkheid weg van het bestaan en de handhaving van een adequaat niveau in andere landen.
 - Alle producten met een bosrisico. Dit helpt ook om de regelgeving toekomstbestendig te maken tegen nieuwe bedreigingen.
 - Geassocieerde schendingen van mensenrechten.
 - Alle natuurlijke ecosystemen die betrokken zijn bij de productie van producten met een bosrisico. Zo wordt voorkomen dat schadelijke activiteiten naar andere belangrijke biotopen worden verplaatst.
 - Alle regio's. De nationale regelgeving moet een aanpak van nul-ontbossing hebben voor het hele land om te voorkomen dat ontbossingsactiviteiten naar verschillende regio's verschuiven.
- Nieuwe regelgeving toetsen aan haar aanpak van nul-ontbossing om de gevolgen te bepalen, inclusief strategieën voor bosbranden.
- Inheemse volkeren via partnerschappen betrekken bij de discussies over oplossingen om rechtvaardige actie te helpen versnellen.
- Voor landen die grondstoffen produceren die een risico vormen voor de bosbouw, regelgeving invoeren om ontbossing aan de bron te voorkomen, ondersteund door krachtige handhavingmechanismen.
- Voor landen die grondstoffen met een bosrisico consumeren, wetgeving inzake op risico gebaseerde due diligence invoeren om de transparantie te vergroten en ontbossing in de toeleveringsketen te voorkomen.
- Een rechtvaardige overgang actief steunen. Voor verbruikende landen houdt dit in dat zij steun moeten verlenen aan capaciteitsopbouw in producerende landen, met name economieën in ontwikkeling, om aan de verwachtingen te voldoen. Er moeten financieringsmechanismen worden ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de kosten van het stoppen

van ontbossing worden gedeeld tussen producerende en consumerende landen. Vooral kleine boerenbedrijven moeten worden ondersteund bij de overgang naar een ontbossingsvrije productie van basisproducten, met inbegrip van steun om te voldoen aan de kosten van de vereiste certificering. Dit kan onder andere inhouden dat er stimulansen worden gegeven voor duurzame productie van basisproducten, waaronder het terugwinnen van aangetast land.

- Investeren in technologie om het in kaart brengen en inventariseren van oude, volgroeide en bedreigde bossen te verbeteren en om actief toezicht op illegale ontbossing te vergemakkelijken.
- Interoperabiliteit overwegen met andere verordeningen, met name de EUDR (ontbossingsverordening) die al van kracht is. Dit zal de lasten voor bedrijven en hun toeleveringsketens verlichten en een tweedeling voorkomen waarbij grondstoffen die niet duurzaam geproduceerd zijn, naar markten met minder strenge normen gaan.

Onze verzoeken aan bedrijven:

We hebben onze verwachtingen van bedrijven in lijn gebracht met de verwachtingen in de FSDA's Investor Expectations of Companies (Verwachtingen van bedrijven van de FSDA).⁴⁸ Deze zijn in lijn met het doel om de prestaties van het bedrijf te verbeteren en/of de potentiële reputatierisico's en financiële risico's in verband met ontbossing waarmee ze te maken kunnen krijgen, te beheren.

- **Verbintenis:** Wij verzoeken bedrijven om zich publiekelijk te verbinden tot een ontbossings- en omzettingvrije productie en inkoop, met een expliciete toezegging om de mensenrechten te respecteren en met een streefdatum van 2025 of eerder. Bedrijven moeten zich er ook publiekelijk toe verbinden om hun toeleveringsketen op alle niveaus van leveranciers (inclusief indirecte leveranciers) te traceren en we verzoeken bedrijven om middelen toe te zeggen voor deelname aan samenwerkingsacties om duurzaamheid in de productie en inkoop van landbouwgrondstoffen te bevorderen.
- **Beoordeling:** Wij verzoeken bedrijven om doorlopend due diligence uit te voeren en leveranciers en activiteiten te controleren op naleving van hun verbintenissen op het gebied van ontbossing, conversie en schending van mensenrechten. Bedrijven moeten ook duidelijke eisen stellen aan leveranciers en niet-naleving beheren met duidelijke processen. Wij verzoeken bedrijven om initiatieven te ondersteunen voor de economische integratie van actoren in de toeleveringsketen in nieuwe ontbossingsvrije productiemodellen die worden ondersteund door producenten op het platteland en lokale leveranciers, en om ervoor te zorgen dat kleine bezitters en producenten niet worden uitgesloten van toeleveringsketens. Bedrijven moeten ook investeren in innovaties en nieuwe modellen om bedrijven minder afhankelijk te maken van praktijken die ontbossing in de hand werken en om de opgedane kennis te integreren in nieuwe processen die schaalbaar zijn.
- **Openbaarmaking:** Wij verzoeken bedrijven om jaarlijks in het openbaar verslag uit te brengen over de voortgang van hun ontbossings- en omzettingvrije verbintenis, en enigszins gedetailleerd in overeenstemming met de verwachtingen die de FSDA-investeerders van bedrijven hebben.⁴⁹ Wij verzoeken bedrijven ook om jaarlijks verslag uit te brengen over hun activiteiten en de voortgang die zij hebben geboekt in het kader van samenwerkingsacties.

⁴⁶ Global Canopy, "What makes an effective law to stop commodity-driven deforestation?" (februari 2024)

⁴⁷ Business For Nature, "Policy recommendations for effective implementation of the Biodiversity Plan"

⁴⁸ Climate Champions, "FSDA Investor Expectations of Companies" (September 2022)

⁴⁹ FSDA, "Investor expectations of companies" (September 2022)

Onze verzoeken aan banken:

Door hun positie in de financieringsstructuur spelen banken een bijzonder belangrijke rol in de aanpak van ontbossing. We hebben onze verwachtingen van banken in lijn gebracht met de verwachtingen in de FSDA's Expectations for Commercial and Investment Banks (Verwachtingen van commerciële en investeringsbanken).⁵⁰ Deze zijn opnieuw in lijn met het doel om de prestaties van het bedrijf te verbeteren en/of de potentiële reputatierisico's en financiële risico's in verband met ontbossing waarmee ze te maken kunnen krijgen, te beheeren.

- **Risicobeoordeling:** Wij verzoeken banken om een ontbossingsrisicobeoordeling uit te voeren van de blootstelling van de bank aan door grondstoffengedreven ontbossing via haar financieringsactiviteiten, om daarmee het hoogste risico met betrekking tot grondstoffen, sectoren en regio's te bepalen.
- **Verbintenis en governance:** Wij verzoeken banken om zich publiekelijk te verbinden tot ontbossings- en conversievrij bankieren voor alle materiële niet-consumentgerelateerde financieringsactiviteiten, met betrekking tot alle landbouwgrondstoffen met een bosrisico en alle activiteiten en regio's waaraan de bank materieel is blootgesteld,⁵¹ en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de mensenrechten worden gerespecteerd. De streefdatum moet worden afgestemd op de doelstelling voor 2030, met maximale inspanningen om ontbossing door risicovolle grondstoffen uiterlijk eind 2025 uit te bannen.
- **Verwachtingen voor klanten:** Wij verzoeken banken om van klanten te verwachten dat zij traceerbaarheid tot stand brengen, het managen van niet-naleving, de economische inclusie van actoren in de waardeketen in ontbossingsvrije productiemodellen ondersteunen en financiële producten aanbieden om klanten te ondersteunen bij het investeren in innovatieve oplossingen.
- **Controle en naleving:** Wij verzoeken banken om doorlopend due diligence toe te passen op klanten met betrekking tot verbintenissen op het gebied van ontbossing, controlesystemen in bestaande bankprocessen te integreren, verwachtingen op te stellen met betrekking tot niet-naleving van engagement en escalaties, en jaarlijkse rapportage over ontbossingsrisico's van klanten te eisen. Er worden rapportagevereisten voorgesteld voor twee categorieën (1) voor de financiering van klanten die direct betrokken zijn bij upstream grondstoffen met een bosrisico en (2) voor de financiering van klanten die grondstoffen inkopen of verhandelen.
- **Openbaarmaking:** Wij verzoeken banken om jaarlijks publiekelijk verslag te doen van de voortgang in de volgende categorieën: risicobeoordeling; betrokkenheid en governance; controle, engagement en naleving.

De weg vooruit

Het is duidelijk dat er niet zo snel vooruitgang wordt geboekt als nodig is. Er zal zowel regelgeving als vrijwillige actie nodig zijn om het huidige pad van ontbossing te wijzigen en de bijdrage ervan aan klimaatverandering en biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen. COP30 biedt een geschikt moment om met het verleden te breken. Met Brazilië als gastheer hebben we goede hoop dat de bescherming van bossen centraal zal staan in de onderhandelingen.

De rol van de financiële sector:

Als vermogensbeheerder zijn wij via onze beleggingen blootgesteld aan financiële instellingen. We begrijpen ook dat we onze eigen rol moeten spelen. Gezien de verbanden met zowel klimaatverandering als biodiversiteitsverlies, vormt ontbossing een systeemrisico voor financiële markten en kan het ons vermogen om duurzaam, verantwoord vermogen te creëren voor onze klanten en hun begunstigden beperken. Ontbossing en geassocieerde schendingen van de mensenrechten in verband met landbouwproductie kunnen financieel belangrijke risico's inhouden voor financierings- en investeringsactiviteiten via operationele risico's, risico's met betrekking tot de toeleveringsketen, regelgeving, rechtszaken en marktrisico's. Deze risico's kunnen bijvoorbeeld ontstaan door reputatieschade of veranderende consumentenvoorkeuren die gevolgen hebben voor het bedrijf of de financiële instelling die in verband wordt gebracht met ontbossing, conversie of schending van mensenrechten. Het kan ook komen doordat overheden en regelgevende instanties hogere kosten of boetes opleggen. Wij zijn van mening dat dergelijke risico's moeten worden aangepakt als onderdeel van onze fiduciaire plicht om namens onze klanten te streven naar een zo hoog mogelijk financieel langetermijnrendement op beleggingen.

Als erkenning hiervoor hebben we de 'Financial Sector Commitment Letter on Eliminating Commodity-Driven Deforestation' (Verbintenisverklaring financiële sector over het uitbannen van door grondstofgedreven ontbossing) ondertekend. In overeenstemming met deze verplichtingen zien wij de rol van de financiële sector als volgt:

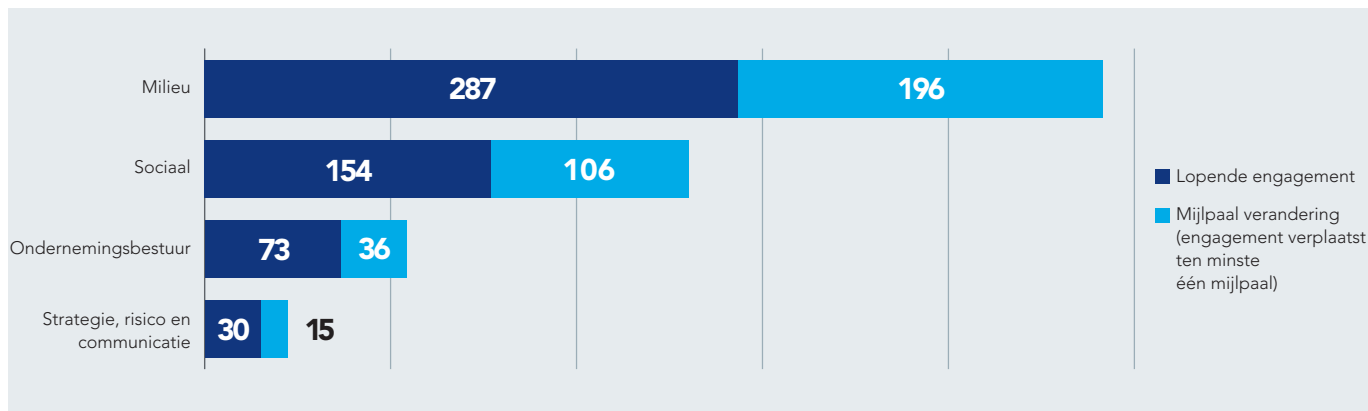
- Hun potentiële blootstelling aan materiële ontbossingsrisico's beoordelen.
- Actie ondernemen op de gebieden met het hoogste risico (bijvoorbeeld op basis van blootstelling aan risicovolle grondstoffen en/of risicovolle regio's) door in gesprek te gaan met bedrijven of klanten met de grootste blootstelling. Deze engagement kan rechtstreeks zijn of via samenwerkingsinitiatieven zoals Natuuractie 100.
- Beleid ontwikkelen voor ontbossing en conversie.
- Openbaarmaking van het risicobeoordelingsproces, risicobeperkende maatregelen en geboekte vooruitgang.
- Ondersteuning bieden voor regelgeving en normen die ontbossing en natuurverlies op grotere schaal voorkomen, of die verbeteringen in de waardeketen ondersteunen, zoals meer openheid van zaken door bedrijven.
- Nagaan hoe innovatieve financiering kan worden bevorderd en aangemoedigd om ondernemingen - vooral kleine bezitters - in producerende landen te ondersteunen bij de productie van grondstoffen zonder ontbossing. De belangrijkste mogelijkheden hiervoor zijn groene obligaties, duurzaamheidsobligaties en biodiversiteitskredieten.

⁵⁰ FSDA, "Expectations for Commercial and Investment Banks" (September 2024)

⁵¹ Based on the bank's risk assessment results in 1) RISK ASSESSMENT by considering its exposure to high-risk commodities, sectors and regions.

Engagementvooruitgang 1 juli – 30 september 2024

Tijdens de eerste drie kwartalen van 2024 was er bij 39% van onze engagementen sprake van een vooruitgang van minstens één mijlpaal. De volgende grafiek toont de vooruitgang bij het bereiken van de mijlpalen die voor elk engagement zijn vastgesteld.

IMVB – screenings- en engagementmethodiek

Onze engagement-dienstverlener, EOS, screent onze beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties voor ondernemingen die:

- In strijd handelen met de UN Global Compact Principles, en/of
- ernstige negatieve effecten hebben op mens, maatschappij en milieu met betrekking tot thema's zoals gedefinieerd door de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

We geven prioriteit aan ongunstige effecten op basis van hun schaal, reikwijdte en de mate van onomkeerbaarheid. In overeenstemming met het IMVB-convenant maken we verder onderscheid tussen ondernemingen met huidige of potentiële saillante* ongunstige effecten.

Ondernemingen die zijn betrokken bij vroegere of huidige activiteiten die momenteel saillante ongunstige effecten hebben, worden geclassificeerd als 'ergste overtreders'. EOS zal met deze ondernemingen een engagement aangaan met het oog op het beëindigen, voorkomen of beperken van ongunstige effecten en/of het verzoeken om herstelmaatregelen.

Ondernemingen met potentiële saillante ongunstige effecten worden geïdentificeerd door middel van twee aanvullende benaderingen:

- Ondernemingen in sectoren die worden geacht een hoog risico te hebben op het zich voordoen van ernstige ongunstige effecten en die een zwak beleid en/of managementsysteem hebben om daadwerkelijke ernstige negatieve incidenten of activiteiten te voorkomen.
- Ondernemingen die zijn of waren betrokken bij een incident of activiteit met een ongunstig effect dat zou kunnen escaleren tot saillante ongunstige effecten ('ernstige overtreders').

Onder de randvoorwaarde van ESG-scores, klantportefeuilles en materialiteitsdrempels zal EOS met deze ondernemingen engagement aangaan om hun beleid en/of managementsystemen te verbeteren en te voorkomen dat ze escaleren tot een situatie van huidige saillante* ongunstige effecten.

We rapporteren over de vooruitgang die is geboekt bij de ondernemingen die volgens het bovenstaande zijn geïdentificeerd en geprioriteerd als 'ergste overtreders'.

*De technische term 'saillante ongunstige effecten' uit het IMVB-convenant verwijst naar de ernstigste ongunstige effecten, te beoordelen naar hun schaal, reikwijdte en de mate van onomkeerbaarheid.

Bedrijven die momenteel zijn aangeduid als bedrijven met saillante ongunstige effecten

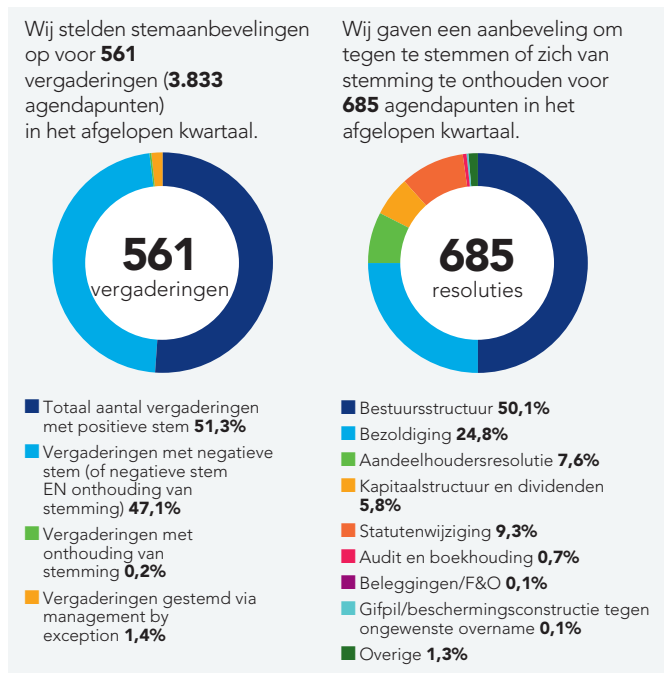
Bedrijf	UNGC	OESO	UNGP	Vooruitgang** (Ja/Nee/Betrokkenheidsprobleem***)
China Petroleum & Chemical Corp	Principe 2: Bedrijven dienen zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig zijn aan schending van mensenrechten	Hoofdstuk IV – Mensenrechten	Principes 11 tot 15 – Respect voor de mensenrechten Principe 16 – Beleidverbintenis Principes 17 tot 20 – Due diligence inzake mensenrechten Principe 21 – Rapportage over ongunstige impact op mensenrechten Principe 22 – Herstel en/of verhaal bieden en/of druk uitoefenen om dat te bieden Principe 31 – Effectieve buitenrechtelijke klachtenmechanismen	Ja
Petroliaam Nasional Bhd	Principe 2: Bedrijven dienen zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig zijn aan schending van mensenrechten	Hoofdstuk IV – Mensenrechten	Principes 11 tot 15 – Respect voor de mensenrechten Principe 16 – Beleidverbintenis Principes 17 tot 20 – Due diligence inzake mensenrechten Principe 21 – Rapportage over ongunstige impact op mensenrechten Principe 22 – Herstel en/of verhaal bieden en/of druk uitoefenen om dat te bieden Principe 31 – Effectieve buitenrechtelijke klachtenmechanismen	Ja

**Over een voortschrijdende periode van 12 maanden.

***Een engagementdoelstelling is een specifieke, meetbare verandering die binnen de onderneming wordt gedefinieerd. We meten hun vooruitgang en rapporteren hierover. Een engagementkwestie is echter een onderwerp dat wij in het kader van een engagementgesprek met een onderneming aan de orde hebben gesteld, maar waarbij we niet precies hebben gedefinieerd welk resultaat we willen bereiken. Daarom volgen we de vorderingen met betrekking tot deze engagementkwesties niet systematisch.

Stemoverzicht

We hebben tijdens het afgelopen kwartaal op 561 vergaderingen (3.833 agendapunten) stemadvies uitgebracht. Op 273 vergaderingen hebben we geadviseerd tegen één of meer agendapunten te stemmen. We hebben aanbevolen op 8 vergadering te stemmen via management by exception en zich op 1 vergadering van stemming te onthouden. Op de overige 288 vergaderingen steunden wij het management in alle agendapunten.

Industria de Diseno Textil (Spanje)

Wij hebben aanbevolen om alle punten op de Jaarlijkse algemene vergadering van 2024 te steunen, met uitzondering van de herverkiezing van een bestuurder die voorzitter is van de duurzaamheidscommissie. Wij waren tegen haar herverkiezing vanwege zorgen over het wanbeheer van klimaatgerelateerde risico's, aangezien het bedrijf momenteel een niveau 3 scoort op het Transition Pathway Initiative in plaats van een niveau 4 zoals wij zouden verwachten. Na meerdere keren het bedrijf te hebben benaderd om een ontmoeting met deze directeur aan te vragen, inclusief brieven, e-mails en telefoontjes, hebben we nog niets gehoord en daarom hebben we onze bezorgdheid geëscaleerd naar een stemadvies tegen.

Nike (VS)

Uit onze agenderingsvergadering met Nike hebben we begrepen dat het bedrijf contact heeft opgenomen met de voorstanders van de voorstellen van de aandeelhouders. We hebben besloten om steun aan te bevelen voor het voorstel over de rapportage van de mediane salarisverschillen tussen mannen en vrouwen en tussen rassen, omdat we van mening zijn dat een mediaan cijfer beleggers zou helpen om de positie van Nike te vergelijken met die van haar concurrenten.

We steunden ook twee voorstellen van aandeelhouders met betrekking tot de effectiviteit van het beheer van de toeleveringsketen op het gebied van mensenrechtenverplichtingen en principes voor werknemersverantwoordelijkheid. Wij geloven dat deze voorstellen het bedrijf zouden aanmoedigen om haar aanpak en de perspectieven van de werknemers te herzien te midden van meerdere beschuldigingen van arbeidsmisbruik in haar toeleveringsketen.

Wij hebben steun aanbevolen voor een voorstel voor een verslag waarin de duurzaamheidsstrategie van Nike wordt geanalyseerd, inclusief het feit dat Nike de vorige reeks milieudoelstellingen niet heeft gehaald. Hoewel het bedrijf goede vooruitgang boekt in de huidige doelstellingenperiode, willen we niet dat Nike een vage uiteenzetting geeft over de effectiviteit van de decarbonisatiestrategie als het bedrijf zijn doelstellingen uiteindelijk niet haalt.

Diageo (VK)

Wij hebben aanbevolen om tegen het remuneratieverslag te stemmen. Vorig jaar hebben we onze bezorgdheid geuit over de buitensporige maximale totale variabele beloningsmogelijkheid voor de CEO, die volgens ons schadelijke onbedoelde gevolgen zou kunnen hebben, zoals een escalerend kwantum, kortetermijndenken en zelfs financiële engineering. Tegelijkertijd nemen we nota van de terughoudendheid bij het toekennen van de jaarlijkse bonus en het langetermijnbonusplan dit jaar, als gevolg van de zwakkere bedrijfsprestaties. In de context van de voorraadafbouw van het afgelopen jaar blijven we ons echter zorgen maken over dit onderdeel van het remuneratiebeleid.

Wij hebben steun aanbevolen voor alle andere punten, met uitzondering van ons klimaatstembeleid, omdat het bedrijf heeft aangetoond dat het proactief en positief heeft gepleit voor overheidsbeleid dat een overgang naar netto-nul mogelijk maakt in lijn met het Akkoord van Parijs.

General Mills (VS)

Wij hebben steun aanbevolen voor twee voorstellen van aandeelhouders, over pesticiden en plastic verpakkingen. Het bedrijf geeft geen specifieke gegevens over de vermindering van pesticiden die bereikt is door de toepassing van zijn regeneratieve landbouwpraktijken. Daarom werd in de eerste aandeelhoudersresolutie om aanvullende informatie gevraagd over de effectiviteit van het beleid van het bedrijf op het gebied van regeneratieve landbouw. Aangezien het gebruik van pesticiden een negatieve invloed kan hebben op de menselijke gezondheid, de waterkwaliteit en de biodiversiteit, zou inzicht in de risico's van het bedrijf de aandeelhouders helpen.

Het tweede aandeelhoudersvoorstel vroeg om een rapport van het bedrijf over een absolute vermindering van het gebruik van plastic verpakkingen. Verschillende van haar concurrenten, waaronder Kellogg's, hebben doelen gesteld om hun absolute plasticgebruik te verminderen. Extra informatie over plastic verpakkingen zou aandeelhouders helpen om te beoordelen of het bedrijf deze risico's op de juiste manier beheert.

Prosus (Nederland)

Wij hebben geadviseerd om tegen het remuneratieverslag te stemmen vanwege de beslissing van de raad van bestuur om de vertrekkende CEO de volledige jaarlijkse bonus toe te kennen, ook al nam hij zes maanden na de start van het boekjaar ontslag. Wij hebben ook aanbevolen om tegen het remuneratiebeleid te stemmen vanwege het buitensporige pakket dat door het bestuur is voorgesteld voor de nieuwe CEO, inclusief een speciale toekenning van US\$ 100 miljoen als de marktwaarde aan het einde van zijn vierjarige contract verdubbeld is.

Wij maken ons zorgen dat de aandelenkoers van het bedrijf in grote mate gedreven wordt door de aandelenkoers van Tencent, die niet beïnvloed wordt door de CEO van Naspers/Prosus. We hebben ook aanbevolen om tegen de herverkiezing van de voorzitter van de remuneratiecommissie te stemmen vanwege zijn gebrek aan reactievermogen, ondanks het consequente verzet van minderheidsaandeelhouders tegen het beloningsbeleid in de afgelopen jaren.

Uitsluitend voor professionele beleggers. Dit is een publicitaire mededeling. Hermes Equity Ownership Services ('EOS') voert geen gereguleerde activiteiten uit. Dit document is uitsluitend bedoeld ter informatie. Er wordt geen rekening gehouden met specifieke beleggingsdoelstellingen, met de financiële situatie of met de specifieke behoeften van een bepaalde ontvangende partij. EOS en Hermes Stewardship North America Inc. ('HSNA') geven geen beleggingsadvies. Op basis van de informatie vervat in dit document mag geen actie worden ondernomen of nagelaten. Alle erin opgenomen opinies kunnen wijzigen. Dit document kan een lijst met klanten bevatten. Wij maken u erop attent dat vermelding op deze lijst niet mag worden opgevat als onderschrijving van de diensten van EOS of HSNA. De maatschappelijke zetel van EOS is gevestigd te Sixth Floor, 150 Cheapside, Londen EC2V 6ET, Verenigd Koninkrijk. Het hoofdkantoor van HSNA is gevestigd te 1001 Liberty Avenue, Pittsburgh, PA 15222-3779, Verenigde Staten. Telefoongesprekken kunnen worden opgenomen voor trainings- en monitoringsdoeleinden.

VERTROUWELIJKHEID: Door kennis te nemen van dit verslag, verklaart u dat de inhoud ervan vertrouwelijk is en stemt u ermee in de vertrouwelijkheid van dit rapport te beschermen. U mag dit verslag uitsluitend gebruiken voor uw eigen interne zakelijke doeleinden. U mag dit verslag niet geheel of gedeeltelijk doorgeven of publiceren aan derden of zodanig dat het openbaar wordt, in welke vorm of op welke wijze dan ook. Elke schending van deze verplichting kan ertoe leiden dat EOS u de toegang tot toekomstige verslagen ontzegt.

EOS001319 0017844 09/24

Federated Hermes

Federated Hermes is wereldleider op het vlak van actief, verantwoord beleggen.

Geleid door onze overtuiging dat verantwoord beleggen de beste manier is om op lange termijn vermogen te genereren, bieden we gespecialiseerde mogelijkheden voor eigen vermogen, vastrentende waarden en private markten, beheerstrategieën op het gebied van multi-asset en liquiditeit evenals wereldwijd toonaangevend stewardship.

Ons doel is mensen helpen om beter te beleggen en een beter pensioen te genieten, klanten helpen om beter naar risico gewogen rendement te behalen en, waar mogelijk, bij te dragen aan positieve resultaten die de brede samenleving ten goede komen.

Onze mogelijkheden op het gebied van beleggen en stewardship:

- **Actieve aandelen:** mondiaal en regionaal
- **Vastrentende waarden:** verdeeld over regio's, sectoren en de rendementscurve
- **Liquiditeit:** oplossingen op basis van vijf decennia ervaring
- **Private markten:** private equity, private credit, onroerend goed, infrastructuur and natuurlijk kapitaal
- **Stewardship:** maatschappelijke betrokkenheid, stemmen bij volmacht, lobbyen voor beleid

Waarom EOS?

EOS stelt institutionele aandeelhouders over de hele wereld in staat om aan hun fiduciaire verantwoordelijkheden te voldoen en actief eigenaar te worden van beursgenoteerde ondernemingen. Het uitgangspunt van EOS is dat bedrijven met goed geïnformeerde en betrokken aandeelhouders waarschijnlijk betere prestaties op lange termijn zullen behalen dan bedrijven die dergelijke aandeelhouders niet hebben.

Contactgegevens

EOS

Leon Kamhi leon.kamhi@hermes-investment.com

Bezoek voor verdere informatie www.hermes-investment.com of neem contact met ons op via sociale media:

